

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 10. Vtrum impedimentum iustitia publica honestatis matrimoniu[m]
dirimat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DVBIVM IX.

Vtrum cognatio legalis sit impedimentum dirimens, & quomque?

175 Quid Legalis cognatio.

Quid Adoptive, & quorum.

Adoptio perfecta & imperfecta.

176 Adoptio dirimit in linea recta vsque ad 4. gradum.

Probabile est, quod solum vsque ad 2. gradum.

Inter quos dirimit in linea transversa.

177 Impedimentum hoc in quibusdam est perpetuum, in quibusdam temporale.

Notandum est: Cognationem legalem esse vinculum, quod nascitur ex adoptione. Adoptio autem est assumptio legitima persona extranea in filium vel filiam. Iure enim Gentium concessum est, ut qui liberos non habent, possint in sterilitatis solatium, aliquos in liberos assumere. Quod postea etiam concessum est ijs qui liberos habent. Castratis & frigidis non conceditur: quia quos natura fecit Matrimonio ineptos, noluit Ius facere parentes. Feminae quoque non conceditur, nisi interdum ex privilegio. Neque etiam illi, qui aetate non superat adoptandum, saltem annis 18.

Adoptio generatim est duplex. Quaedam est imperfecta, diciturque tantum Adoptio. Haec fit auctoritate Magistratus. Non transfert adoptatum in potestatem adoptantis, nec facit succedere ab intestato. Altera est perfecta, & vocatur Arrogatio, fitque rescripto Principis, transfert quoque Arrogatum in potestatem Arrogantis, facitque Arrogatum succedere ab intestato, ita ut Arrogator non possit eum priuare legitima. Vide Siluestrum verbo Adoptio. & Instituta de Adoptionibus. tit. 11. & ff. eodem titulo. His notatis:

Respondeo: Cognationem legalem dirimere Matrimonium. Primò quidem in linea recta vsque ad 4. gradum descendendum; id est, inter adoptantem & adoptatam, eiusque adoptatae posteros, vsque ad 4. gradum, non tamen ascendendum. Tenet Palud. dist. 42. q. 1. conclusionem 6. Siluester Matrimonium, 8. §. 8. Navar. cap. 22. nu. 45. & alij.

Aduerte tamen: Probabile esse post Concilium Tridentinum hoc impedimentum solum dirimere vsque ad 2. gradum inclusiuè, sicut cognatio spiritalis. Ita quidam Doctores Salmanticenses, & Henriches lib. 2. de Matrimonio c. 12. Quod confirmatur, quia si cognatio spiritalis, quae maius est vinculum & insolubilius, dirimit solum vsque ad 2. gradum; cur non idem dici queat de cognatione legali, quae similis est cognationi spiritali? praesertim cum non habeamus Canonem, quo contrarium exprimitur?

Secundò verò, Dirimit in Linea transversa Matrimonium inter filios naturales adoptantis, & eum qui perfecte est adoptatus; id est, arrogatum.

Tertiò autem, Haec cognatio per modum cuiusdam affinitatis dirimit inter adoptatum & coniugem adoptantis, quae illi est veluti nouerca: & inter adoptantem & coniugem adoptati, quae illi est instar nurus.

Notandum est Primò: In linea recta hoc impedimentum esse perpetuum, quamuis moriatur alter, vel filius emancipetur, vel adoptio dissoluatur. Perpetuum quoque est inter coniugem adoptantis & adoptatum, inter coniugem adoptati & adoptantem, ut expressè habemus lege Adoptiuus. ff. de Ritu nuptiarum. Verùm inter filios naturales adoptantis & adoptatum est impedimentum temporale; nempe quamdiu filij naturales sunt sub patria potestate, vel certè quamdiu ipse adoptatus sub ea est. Vnde si filij naturales emancipentur, vel emancipetur adoptatus, vel si adoptans moriatur, postunt inter se contrahere; vt colligitur Capitulo vnico De cognatione legali:

vbi Nicolaus I. sic ait; Si qua per adoptionem mihi soror esse coeperit, quamdiu durat adoptio, inter me & ipsam nuptia consistere non possunt: intellige nisi alter emancipetur; vt patet ex Capitulo Per adoptionem, 30. quaest. 3.

Notandum Secundò: Etsi isti gradus non exprimantur Iure Canonico; tamen Iure Civili habentur expressi, quod ferè hac in parte à Canonico est receptum: vt patet Capitulo Diligere, 30. q. 3. & etiam ferè receptum est Ecclesiae consuetudine.

Petes: Vtrum inter adoptatum & filiam illegitimam adoptantis censetur esse hoc impedimentum durante adoptione?

Respondeo: Non censi esse impedimentum. Ratio est; quia illegitima non est in patria potestate. Ita Innocentius IV. Hostiensis, & alij, quos refert & sequitur Fumus V. Matrimonium, §. 18. estque sententia communis teste Navarro cap. 22. nu. 44. Pari modo, nullum est impedimentum inter duos adoptiuos; vt docet idem Fumus n. 19.

Non est impedimentum inter adoptatum, & filiam illegitimam adoptantis.

Neque inter duos adoptiuos.

DVBIVM X.

Vtrum impedimentum iustitia publicae honestatis matrimonium dirimat?

Respondeo: Impedimentum iustitiae publicae honestatis dirimit matrimonium: vt patet ex varijs Canonibus. Impedimentum autem hoc secundum quosdam nascitur tripliciter. Quod ad Primò,

Notandum est Primò: Sicut ex copula carnali, & ex matrimonio rato nascitur affinitas inter virum & consanguineos vxoris, inter vxorem & consanguineos viri: ita ex contractu sponsalium inter sponsum & consanguineos sponse nascitur quidam simile affinitati, veluti quaedam affinitatis inchoatio, quam vocant iustitiam publicae honestatis, vel publicam honestatem: postulat enim honestas, vt non iungaris matrimonio cum sorore tuae sponse.

Notandum Secundò: Etsi olim hoc impedimentum nasceretur ex sponsalibus inualidis, & dirimeret vsque ad 4. gradum inclusiuè: post Concilium tamen Tridentinum solum nascitur ex sponsalibus de futuro validis, & tantum in 1. gradu dirimit. Statuit itaque Concilium sess. 24. cap. 3. vt si contraxeris sponsalia cum aliqua, nunquam possis cum eius sorore, matre, vel filia contrahere, etiamsi sponsa tua moriatur; nec ipsa cum patre, fratre, vel filio tuo possit contrahere: possit tamen cum tuo nepote qui est in 2. gradu, ad quem hoc impedimentum iam non extenditur.

Quidam, inter quos Couarru. 2. parte, cap. 6. §. 2. putant hoc impedimentum etiam nasci ex sponsalibus irritis, quae tantum defectu consensus interioris irrita sunt, & in foro externo praesumuntur valida. Sed verius videtur non nasci: nam huiusmodi sponsalia reuerà sunt inualida quamuis in foro externo valida praesumantur. Concilium autem non vult illud nasci ex sponsalibus inualidis, quacumque; ratione inualida sint; vt patet ex verbis Concilij.

Ex conditionatis sponsalibus ante conditionem impletam non nascitur hoc impedimentum. Completa tamen conditione nascitur, quia sponsalia sunt valida. Patet ex Capitulo vnico de Sponsalibus.

Quod ad secundum: nascitur id ex matrimonio clandestino post Concilium Tridentinum contracto. Ratio est: quia etsi ille contractus non habeat vim matrimonij ob decretum Concilij, videtur tamen

178

1. Nascitur ex sponsalibus.

Debet esse valida.

Solum extenditur ad 1. gradum.

Si ea sent irrita defectu consensus.

Si sint conditionatis.

2. Nascitur ex matrimonio clandestino.

tamen habere vim sponsalium, vt dicuntur declarasse Cardinales qui interpretando Concilio præfunt. Contrarium tamen non est improbabile, si verba Concilij expendantur, quamdiu illa declarationes non sunt authenticè emisse in lucem.

3. Nascitur ex matrimonio præsumptio.

Quo ad tertium: Nascitur id ex matrimonio præsumpto in facie Ecclesiæ contracto. Ita Couar. cap. 6. §. 2. nu. 2. & Nauarrus cap. 22. nu. 57. vbi dicit Pium V. id declarasse. Vnde quod idem Nauarrus numero sequenti ait hoc impedimentum non nasci ex matrimonijs contractis inter consanguineos & affines intra gradum prohibitum, aut cum initiato sacris, aut cum Religioso, quia sunt inualida; vel verum non est, cum repugnet ei quod ante dixit: vel debet intelligi de huiusmodi matrimonijs clandestinè contractis; vt infra insinuat.

CAPVT XI.

De impedimento Criminis, Disparitatis cultus, Violentia, & Ligaminis.

D V B I V M I.

Vtrum sit aliquod crimen, quod irritet Matrimonium?

179 Primum crimen.

Respondeo: Esse quadam crimina, quæ matrimonium irritant, idque in tribus casibus. Primum est: Si vxor tua, cum alio conspiret in tuam mortem, vt possint simul contrahere, & ex illorum machinatione mors sequatur; tunc enim inter eos nullo modo potest consistere matrimonium, quamuis non intercesserit adulterium. Idem dicendum, si maritus in mortem vxoris conspiret cum alia. Patet Capitulo *Laudabilem*, de Conuersione Infidelium. Hoc impedimentum statuit Ecclesia ad tollendas occasiones occidendi coniuges.

Crimen hoc debet fieri vtriusque consensu.

Duo autem hic sunt notanda. Alterum est, occisionem debere fieri vtriusque conspiratione. Si enim alterius tantum machinatione fiat, altero nesciente, non irritat matrimonium; vt patet ex Capitulo citato, nisi interuenerit adulterium, vt statim dicitur. Neque sufficit, si alter post factum ratum habeat; quia rati-habitio illa non est causa actus. Sufficit tamen consilium & iussio: quia hæc concurrunt ad opus. Alterum est, vt occisio fiat animo contrahendi: si enim alio fine fiat, non impedit; vt rectè Glossa in Capit. *Super hoc*, De eo qui duxit; quam sequuntur communiter Doctores contra Caietanum verbo *Matrimonij impedimentum*, Casu 5.

Et animo contrahendi.

Secundum crimen.

Secundus casus est: Quando alter coniux adulterium committit cum alio; & vt possit cum eo contrahere, interficit suum coniugem, etsi adulterum ignorante. Similiter si adulter interficiat maritum adulteræ in eum sine, etsi ipsa non consentiat. Patet Capitulo *Super hoc*, De eo qui duxit.

Tertium crimen.

Tertius casus est: Adulterium cum coniuge alterius scienter committere, & contrahere matrimonium cum eo ante mortem coniugis, vel dare fidem de contrahendo per verba quæ ex se ad sponsalia sufficiant. Ita habemus Capitulo *Significasti*. & Capit. *Ex literis*, De eo qui duxit. Quod

si non sit verè coniux, licet putetur esse, non incurritur hoc impedimentum. Similiter si detur fides, aut contrahatur matrimonium secundum sine adulterio interueniente: debet enim vtrumque adesse, idque ante mortem coniugis. Vnde si puella probabiliter ignoret Petrum esse coniugem alterius, quamuis adulterium cum eo committat, & contrahat cum eo, vel vtrò citroque dent fide de contrahendo in futurum, nõ nascitur hoc impedimentum; nisi illa, postquam cognouerit Petrum habere vxorem, rursus cum eo adulterium committat. Ita Nauar. & alij Doctores ex capitulis citatis. Quod si ipsa post cognitionem non commiserit amplius adulterium, tenebitur Petrus mortua vxore eam ducere, si ipsa velit; vt habetur Capitulo *Propositum*, De eo qui duxit in matrimonium. Et ratio est; quia ex parte puellæ fuerunt valida sponsalia, & sub spe futuri matrimonij bona fide concessit vsum corporis.

D V B I V M II.

Vtrum Disparitas cultus sit impedimentum dirimens?

Respondeo, & Dico Primò: Disparitas cultus est impedimentum dirimens: nempe inter baptizatum & non baptizatum. Est communis sententia Theologorum & Canonistarum, qui id tanquã indubiatum tradunt. Sed difficultas est, quo iure id fiat.

180 Impedimentum hoc est inter baptizatum & non baptizatum.

Dico Secundò: Matrimonium per hoc impedimentum non dirimitur Iure naturæ, neque diuino positiuo, neque Ecclesiastico scripto, sed Iure Ecclesiastico consuetudine recepto.

Irritat, sed non Iure naturæ.

Non Iure naturæ: nam multa extant Sanctorum exempla, qui cum infidelibus contraxerunt. In lege veteri Genes. 41. v. 50. Ioseph accepit vxorẽ filiã Phutipharis sacerdotis idolorum. Moyses filiã Iethro Exod. 2. v. 22. & Æthiopiã Numer. 12. v. 1. Dauid filiam Regis Gessur 2. Reg. 3. v. 3. Esther nupsit Assuero, lib. Esth. c. 2. In nouo testamento, Monica S. Augustini mater habuit virum gentilem; & Clothildis nupsit Clodoueo Regi Francorum ethnico. Imò huiusmodi coniugia olim erant frequentissima; vt testatur D. Augustinus lib. *De fide & operibus*, cap. 19. Ratio est: quia talis coniunctio non est contra matrimonij finem: potest enim ex ea proles suscipi, & etiam aliquo modo in Religione enutriti.

Non etiam Iure diuino: quia tale nullum Ius extat, præsertim in lege noua: Etsi enim in lege veteri Deus prohibuerit Iudæis matrimonia cum infidelibus, vt patet Deuter. 7. & 3. Regum 11. Tamen hoc præceptum, quatenus irritabat matrimonium, erat iudiciale, non morale; ac proinde vna cum lege veteri abolitum. Quod patet, quia solum prohibebat matrimonia cum infidelibus habitantibus in terra Chanaan, quos Deus volebat omnino deleri; non autem cum gentibus remotioribus, vt Persis, Medis, Chaldæis, Ægyptijs, illis tantum Ægyptijs exceptis, qui in terra Chanaan habitabant, de quibus Esdræ lib. 1. capite 9.

181 Nec diuino.

Dices: 1. ad Corinth. 7. v. 39. Apostolus ait, *Si dormierit vir eius, cui vult nubat, tantum in Domino: id est, cum Christiano; vt Theodoretus & Anselmus, in hunc locum.*

Respondeo: